

FIȘA DISCIPLINEI
Anul universitar 2023-2024
Anul de studiu: I / Semestrul: 2

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățămînt superior	UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
1.2. Facultatea	DE ISTORIE, LITERE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.3. Departamentul	ISTORIE, ARHEOLOGIE ȘI MUZEOLOGIE
1.4. Domeniul de studii	ISTORIE
1.5. Ciclul de studii	MASTERAT
1.6. Programul de studii/calificarea*	CERCETAREA, CONSERVAREA ȘI VALORIFICAREA PATRIMONIULUI ISTORIC / CALIFICAREA: istoric (COR 263302), istoriograf (COR 263303), asistent de cercetare în istorie (COR 263308).

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Cercetarea și documentarea monumentelor istorice			2.2. Cod disciplină	MCC 1201		
2.3. Titularul activității de curs	Conf. univ. dr. Ileana Burnichioiu						
2.4. Titularul activității de seminar / laborator	-						
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	2	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	2	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	-
3.4. Total ore din planul de învățămînt	28	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	-
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					40
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat					6
Examinări					1
Alte activități					

3.7 Total ore studiu individual	97
3.9 Total ore pe semestru	125
3.10 Numărul de credite**	5

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Istoria arhitecturii pe teritoriul României
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală multimedia, laptop, videoproiector, ppt, material vizual; cursul include cercetare de arhivă, bibliotecă și teren.
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	Integrarea cunoștințelor de specialitate în demersuri de evaluare și analiză critică a teoriilor, abordărilor, principiilor și practicilor din domeniu. Interpretarea, compararea și corelarea datelor și faptelor specifice proceselor și fenomenelor istorice din aria de specializare a programului de masterat, precum și a abordărilor istoriografice legate de acestea.
Competențe transversale	CT2. Studiul și cercetarea interdisciplinară, utilizarea corectă a conceptelor domeniului de bază și ale domeniilor conexe în cadrul unor echipe de cercetare. CT3. Aplicarea rezultatelor studiului și cercetării individuale în sfere de activitate diverse.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	1. Cunoașterea aprofundată a unei arii de specializare și, în cadrul acesteia, a dezvoltărilor teoretice, metodologice și practice specifice programului; utilizarea adecvată a limbajului. Cunoașterea metodelor tradiționale și recente de investigare/documentare a patrimoniului construit în acord cu cerințele arheologiei de monument din țările europene și cu normele internaționale privind siturile arheologice și monumentele; crearea capacității de a elabora documentații cu destinații diferite, pentru monumente istorice. 2. Utilizarea cunoștințelor de specialitate pentru explicarea și interpretarea unor situații noi, în contexte mai largi asociate domeniului. 5. Elaborarea de proiecte profesionale și/sau de cercetare, utilizând inovativ un spectru variat de metode cantitative și calitative.

7.2 Obiectivele specifice	6. Executarea unor sarcini profesionale complexe, în condiții de autonomie și de independență profesională.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Obs
1. Obiectivele cursului. Tematică și bibliografie. Monumentele istorice – valori constitutive. Scopurile cercetării și documentării monumentelor. Monument și context. Tipuri de cercetări și documentații, moduri de organizare, exigențe actuale. Studiul istorico-arhitectural, studiul de istoria artei, studiul de stratigrafie parietală și parament, studiul arheologic – reperi generale. Enunțarea cerințelor promovării.	Prezentări și discuții	
2. „Bauforschung”/„Building archaeology”/„Archeologia dell’architettura” în Europa – reperi generale legate de discipline, metode, specificități naționale și regionale. Probleme de terminologie legate de documentarea și valorificarea rezultatelor unei cercetări de monument în context. Stabilirea tematicii referatului de semestru.	Prezentări și discuții	
3. De la cercetare la rapoarte pentru proiectele de restaurare/beneficiari direcți, arhive și publicații. Probleme de management privind proiectele de cercetarea arhitecturii și echipele multidisciplinare. Probleme de etică. Fonduri pentru cercetare.	Prezentări și discuții	
4. Datarea directă, datarea indirectă; datarea relativă, datarea absolută – metode și modalități de valorificare.	Prezentări și discuții	
5. Monument și context. Investigații invazive, micro/minim-invazive și non-invazive – prezentare generală.	Prezentări și discuții	
6. Cercetările stratigrafice (invazive, micro-invazive, non-invazive) de sol și elevații. Metode, specificități. Analizele de material (laborator).	Prezentări și discuții	
7. Cronotipologia, mensiocronologia, dendrocronologia, C14, termoluminescența în cercetarea materialelor și a patrimoniului construit.	Prezentări și discuții	
8. Documentarea de teren. Metode și instrumente moderne vs. metode și instrumente tradiționale. Releveul, ortofotoplanul, fotografia rectificată; fotogrametria; laser scanning.	Prezentări și discuții	
9. Cercetarea de arhivă (documente scrise, cartografice, iconografice, grafice). Arhive necesare cercetării monumentelor istorice din România. Problema surselor primare. Aplicații. Cercetarea bibliografică. Publicații din domeniul patrimoniului construit. Analiza și coroborarea surselor sau rezultatelor obținute cu diferite metode și tehnici.	Prezentări și discuții	
10. Documentare de teren, de arhivă și bibliotecă; schițarea unui studiu de parament și a unui studiu istorico-arhitectural. Pregătire în vederea redactării unui studiu istorico-arhitectural (referat de semestru).	Îndrumare directă/explicații, discuții	
11. Documentare de teren, de arhivă și bibliotecă; schițarea unui studiu de parament și a unui studiu istorico-arhitectural. Pregătire în vederea redactării unui studiu istorico-arhitectural (referat de semestru).	Îndrumare directă/explicații, discuții	
12. Documentare de teren, de arhivă și bibliotecă; schițarea unui studiu de parament și a unui studiu istorico-arhitectural. Pregătire în vederea redactării unui studiu istorico-arhitectural (referat de semestru).	Îndrumare directă/explicații, discuții	
13. Prezentarea și discutarea referatelor de semestru în vederea evaluării finale.	Prezentări/proiecții și discuții	
14. Prezentarea și discutarea referatelor de semestru în vederea evaluării finale.	Prezentări/proiecții și discuții	
Bibliografie/resurse online		
Vanetti, A., <i>L'archéologie du bâti. Histoire et épistémologie des origines à nos jours (France, Italie, Suisse)</i> , Dijon, 2021.		
Burnichioiu I., „Building archaeology în România?” în <i>Caietele restaurării</i> , 10, 2021.		
Arhitectură. Restaurare. Arheologie. <i>In honorem Monica Mărgineanu Cârstoiu</i> , București, 2021.		
Recording Culture Heritage from space, https://down2earth.esa.int/wp-content/uploads/2021/03/Recording-Cultural-Heritage-from-Space_Georgopoulos.pdf .		
Azkarate, A., „La Arqueología de la Arquitectura a revisión”, în <i>Arqueología de la Arquitectura</i> , XVII, 2020.		
McDonnell, P., „Architectural Paint Research and the archaeology of buildings”, în <i>Archaeological Journal</i> , 177, 1, 2019.		
Anastasio, S., <i>Building between the Two Rivers. An introduction to the building archaeology of ancient Mesopotamia</i> , Oxford, 2020.		
Arta în România. De la Preistorie la contemporaneitate, I-II, București - Cluj-Napoca, 2018.		
Burnichioiu I., <i>Biserici parohiale și capele private din comitatele Alba și Hunedoara</i> , Cluj-Napoca, Mega, 2018.		
De Vos P.J., <i>Documenting for posterity: advocating the use of advanced recording techniques for documentation in the field of building archaeology</i> , în <i>ISPRS Annals of the Photogrammetry</i> , IV-2/W2, 2017 (https://www.isprs-ann-photogramm-remote-sens-spatial-inf-sci.net/IV-2-W2/59/2017/isprs-annals-IV-2-W2-59-2017.pdf).		
Polig, M., <i>3D GIS for building archeology – Combining old and new data in a three-dimensional information system in the case study of Lund Cathedral</i> , în <i>Studies in Digital Heritage</i> , 1(2), 2017.		
Burnichioiu I., <i>The princely palace of Alba Iulia – The beginnings of research</i> , în <i>Caiete ARA</i> , 8, 2017, p. 149-167.		
Burnichioiu I., <i>Incintele estice ale Palatului Principilor din Alba Iulia. Cercetări de parament din anii 2014-2017</i> , în <i>Palaces, Castles, and Manor Houses of Medieval and Early Modern Times</i> , I, Editura Mega (ed. L. Cosnean Nistor, I. Burnichioiu) (<i>Annales Universitatis Apulensis. Series Historica</i> , 18/1), 2017.		
Balázs H., Katalin M., Burnichioiu I., „Cercetări parietale și relevee detaliate la Palatul Principilor din Alba Iulia – zona „Porții Prepozitului”, în <i>Palaces, Castles, and Manor Houses of Medieval and Early Modern Times</i> , I, Editura Mega (ed. L. Cosnean Nistor, I. Burnichioiu) (<i>Annales Universitatis Apulensis. Series Historica</i> , 18/2), 2017.		
Șuteu, C., <i>Tehnici moderne de documentare fotografică digitală cu scop analitic aplicate domeniului patrimoniului cultural</i> , Teză de doctorat, Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, mss, 2017.		
Furu Árpád: <i>Táji tagolódás Erdély népi építészetében</i> . Exit, Kolozsvár, 2017.		
Historic England, <i>Understanding Historic Buildings. A Guide to Good Recording Practice</i> , 2016. https://historicengland.org.uk/images-books/publications/understanding-historic-buildings/ .		
Rusu A. A., Toda O., Bogdan D., I. Burnichioiu, „Palatul principilor din Alba Iulia”, în <i>Cronica Cercetărilor Arheologice, Campania</i>		

2015, 2016.

Mustață, S. (ed.), *Tendințe curente în protecția patrimoniului arheologic în România și Republica Moldova*, Chișinău - Iași, 2016.

Halmos B., Maróty K., *Műemlék, rajz, kutatás. Monument, Drawing, Research*; Budapest, 2015.

Monastic Life, Art and Technology in 11th-16th Centuries (ed. Ileana Burnichioiu), Cluj-Napoca, Mega, 2015.

Ströbele F., Heinz G., Zhiyong L. (ed.), *Sustainable Documentation in Archaeology Technological Perspectives in Excavation and Processing*, Mainz, 2014.

Mezős T., „Building Archaeology/Épületkutatás”, în *Transsylvania Nostra*, 3, 2014.

Tóth B., Grynaeus A., Botár I., *Dendrochronological Research in Transylvania*, în *Hungarian Archaeology*. E-Journal, Autumn, 2013 (www.hungarianarchaeology.hu).

Brogio Gian Pietro, Cagnana Aurora, *Archeologia dell'architettura - metodi e interpretazioni*, All'Insegna del Giglio, 2012.

Halmos B., Maróty K., *A gyulafehérvári székesegyház...*, Budapest, 2012.

Beltramo, S., *Stratigrafia dell'architettura e ricerca storica*, Roma, 2009.

Guidelines for building archaeological research. The Interpretation and analysis of cultural-historical heritage, The Hague, 2009.

Boato, A., *L'archeologia in architettura. Misurazioni, stratigrafie, datazioni, restauro*, Venezia, 2008.

Dictionary of Architecture and Building Construction, Elsevier, 2008.

Boato, A., *L'archeologia in architettura. Misurazioni, stratigrafie, datazioni, restauro*, Venezia, 2008.

Parron-Kontis, I.; Reveyron, N., ed., *Archéologie du bâti. Pour une harmonisation des méthodes. Actes...*, Errance, Paris, 2005.

Adam, J.-P., *Roman Building Materials and Techniques*, Routledge, 2005.

Baboş Al., *Tracing a Sacred Building Tradition, Wooden Churches, Carpenters and Founders in Maramureş until the turn of the 18th century*, Norrköping, 2004.

Szabó, B., *Dicționarul ilustrat de structuri portante istorice*, Cluj-Napoca, Utilitas, 2004.

Burnichioiu I., *Arhitectură și componente artistice. Etape de construcție și alte intervenții*, în vol. *Biserica medievală din Sântimbru Altip*, Alba Iulia, 2004, p. 38-51.

Morriss R.K., *The Archaeology of Buildings*, Stroud, 2002.

De Jonge, K.; Van Balen, K. (ed.), *Preparatory Architectural Investigation in the Restoration of Historical Buildings*, Leuven, 2002.

Gruben, G., *Klassische Bauforschung*, în *Klassische Archäologie Eine Einführung*, A. H. Borbein et al., ed., Berlin, 2000.

Schuller, M., *Building Archaeology*, ICOMOS VII, München, 2000.

Boato A., Pittaluga D., *Building Archaeology: A Non-Destructive Archaeology*, în *Proceedings of 15th World Conference on Nondestructive Testing*, Roma, 2000 (<http://www.ndt.net/article/wcndt00/papers/idn365/idn365.htm>).

Della Torre S., *Storia delle tecniche murarie e tutela del costruito. Esperienze e questioni di metodo*, Milano, 1996.

Dicționar de artă. Forme, tehnici, stiluri, 1-2, București, 1995, 1998.

Principles for the recording of monuments, groups of buildings and sites. 11th ICOMOS General Assembly, Sofia, 1996.

Adam J. P., *Roman building materials and techniques*, ed. II, London, 1994.

Mannoni T., *Caratteri costruttivi dell'edilizia storica*, ESCUM (Sagep), Genova, 1994.

Wood, J. et al., *Buildings Archaeology: Applications in Practice*, Oxford, 1994.

Schuller M., *Bauforschung*, în *Ausstellungskatalog: Der Dom zu Regensburg, Ausgrabung, Restaurierung*, München-Zürich, 1990.

Ferrando I. et al., *Cronotipologia*, în *Archeologia Medievale*, XVI, 1989, p. 647-661.

Brogio G.P., *Archeologia dell'edilizia storica*, Como, 1988.

Sebestyén Gh., *O pagină din istoria arhitecturii României. Renașterea*, București, 1987.

Mannoni T., *Metodi di datazione dell'edilizia storica*, în *Archeologia Medievale*, XI, 1984.

Kovács András, *Construcțiile lui Gabriel Bethlen*, teză de dr., IAIA Cluj-Napoca, 1984.

Archeologia dell'architettura. Supplemento annuale ad Archeologia Medievale, Firenze, I-XXVI, 1996-2022; *Arhitectura religioasă medievală din Transilvania*, I-IX, 2019; *Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice*, București (<http://www.digibuc.ro/colectii/buletinul-comisiei-monumentelor-istorice-c7467>); *Revista Muzeelor și Monumentelor – Monumente Istorice și de Artă* (<http://patrimoniul.gov.ro/ro/publicatii/revista-monumentelor-istorice/12-inp/144-buletinul-monumentelor-istorice-revista-monumentelor-istorice-1958-1970-1989>); *Arhitectura medievală religioasă din Transilvania*, I-V, Satu Mare, 1998-2012; *Caiete ARA*, București, I-XII, 2010-2022; *Monumente arhitecturale ardelene*, în <http://enciclopediavirtuala.ro>; <http://www.arhiforum.ro>; <http://www.archi-web.com>; <http://www.monumenteuitate.org/ro>; <http://monumenteuitate.uauim.ro>; <http://www.arhiforum.ro/agora/cursul-scurt-de-istorie-arhitecturii-din-romania>; (http://web.rgzm.de/fileadmin/Gruppen/Verlag/PDF-Dateien/China_Publikation/Sustainable_20Documentation_20in_20Archaeology_2014.pdf); <http://imagini-istorie.apulum.ro/single.php?lang=ro&storyid=5>; http://doktori.bme.hu/bme_palyazat/2011/tudomanyos_muhely/Torteneti_epuletkutato_muhely_en.htm; <http://www.quaderni.it/quaderno-1/mensiocronologia.html>; <https://www.koldewey-gesellschaft.de/bauforschung.html>.

Seminar-laborator		

9. **Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului**

10. **Evaluare**

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Calitatea și cantitatea cunoștințelor și metodelor de cercetare și documentare dovedite pe parcursul semestrului și la final, capacitatea de a le utiliza în aplicații noi (studii istorico-arhitecturale), participarea la activități practice, însușirea termenilor de specialitate, coerența logică în expunerea temei cercetate individual pe parcursul semestrului, calitatea documentației grafice și fotografice realizate ca	1. Referat de semestru = studiu complex dedicat unui monument istoric sau sit arheologic având la bază o structură stabilită la începutul cursului și rezultate obținute prin metodele prezentate la curs (termen predare: săpt.	70%

	suport vizual pentru referatul de semestru, capacitatea de a gândi critic, de a interpreta/concluziona/prescrie recomandări necesare unui proiect de restaurare; participarea activă la discuțiile din cadrul cursului.	12). 2. Prezentarea orală a referatului de semestru (în săpt. 13-14).	30%
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță: 5			
Realizarea unui studiu istorico-arhitectural complex (de istorie, arhitectură, istoria artei, parament) pentru un monument istoric sau un sit arheologic care să corespundă exigențelor enunțate la începutul semestrului și celor de la un proiect de restaurare.			

Data completării

5.08.2023

Semnătura titularului de curs

Data avizării în departament

29.09.2023

Semnătura directorului de departament